

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Obligatio adulteræ, nu. 7.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

Obligatio adultera.

7. Dico, *f* eam per se esse obligatam ad restitutionem omnium damnorum, per se filijs legitimis provenientium. Ratio est, quia ipsa est immediata causa, cur maritus & filij legitimi credant, illum esse verum filium, atque adeo ea damna patiantur.

f *Les. li. 2. c. 10. d. 7. Vasq. Mol. Tur. alij, apud de Lug. de just. dis. 13. sc. 3.*

Tenetur ergo juxta regulas universales, vel ex suo peculio moderatè expendendo, vel filium ad religionem inducendo, vel simili quopiam modo procurare, ut, quantum potest, damnum caveatur, vel resarciatur.

8. Dixi autem (per se provenientium) nam debet restituere veris filijs ea omnia, quæ ipsis tanquam filijs debentur: tale est fideicommissum, majoratus, hæreditas avi, avunculi, consanguineorum, si fortè hæc collata fuerint filio spurio. Contra, non opus est restituere, quæ filijs veris non debentur. Si quis enim putans, illum spurium esse verum filium, aliquid ei donet liberaliter, quod forte non dedisset, imo dedisset veris filijs, non obligatur mater, id veris eisdem filijs restituere, quia id non est damnum per se, sed multum per accidens, proveniens ipsis, qui jus in eam donationem liberalem non habebant.

9. Dixi iterum (per se esse obligatam) nam excusari potest sex capitibus, quorum secundum solum excusat à manifestatione sui adulterij, non

vero à restitutione bonorum, si alia excusatio non superaddatur.

Primo igitur excusatur, si non sit certa de prole adultera, ut modo diximus de adultero. licet enim raro id mater ignoret, potest tamen contingere, ut propter vicinitatem copulæ adulteri & mariti, prorsus ignoret, vel ambigat saltem.

10. Secundò, si non sit moraliter certa, se posse spurio persuadere illegitimitatem, cui certè non tenetur communiter fidem habere contra se filius, eum possit suspicari, matrem alijs filijs velle favere. Quando ergo filius non tenetur credere, & ex alia parte prævidet mater, nihil se profuturam, frustra esset illa manifestatio.

Signatè, dixi (communiter non tenetur) nam si filius convinci possit, ut quia est multa fide mater digna, vel testibus, aliove modo eadem mater probet, toto tempore partus spurij abfuisse maritum, tunc sanè & tenetur filius credere, hæreditatemque respicere, & mater tenetur, nisi aliunde adsit excusatio, veritatem patefacere: quia ipsa tenetur ponere omnia media, apta ad resarcienda & non continuanda damna filiorum.

11. Tertio, si filij, vel maritus remittant obligationem. Et sanè, nisi aliquid multum grave obset, facile potest præsumere ejusmodi remissionem mater, & sic nihil manifestare. Nam maritus potius censetur velle nescire adulterium uxoris, ne subeat tantum dedecus, periculumque invadendi adulterum adulteramque, quam amittere aliquid ex bonis fortune: Et

f *lij,*

filij, præsertim ingenui, præsumuntur potius nolle suam matrem à tanta obligatione urgeri, quam aliquid fortunarum amittere.

12. Quædam sic se liberavit: habebat ea filios tres, quorum unus erat ex adulterio; & quia ab illis nihil sibi timebat, sic eisdem est allocuta: *Vnus vestrum non est legitime conceptus, si eum nominatim compellavero, ab hæreditate necessario depelletur: his auditis timuit quisque sibi, ne spurius declararetur, quare omnes exorarunt à matre silentium, spuriumque, quicumque is esset, sibi invicem cedentes, in partem hæreditatis admiserunt.* Huic remedio obstat unum, ait Covaruvias, nam filij legitimi metu coacti, adeoque minus sponte consentire. Approbo dictum. Verum si omnes vere id, & ex animo, non autem ex metu fecissent, idque explicitè declarassent, se scilicet cedere propter amorem matris, vel ob reciprocam benevolentiam inter se, simul eadem in domo educatos, tunc admittatur remedium, quia sic ex omni parte est voluntaria remissio.

g Covar. in Reg. peccatum p. 1.

13. Quarto: si mater suis bonis, vel alio modo possit, velletque compensare sufficienter pro omnibus damnis per se provenientes; quia hoc modo, jam habent filij æquivalenter, id quod accepit spurius.

14. Quinto: si sit periculum vitæ, vel similis mali: hoc enim existente, nemo obligabit adulteram, ut se prodatur, quia vita nullo pretio est æstimabilis, & quia in extrema necessitate omnia sunt communia,

15. Sexto: denique si sit periculum infamiae, quia fama est superioris ordinis, & merito rebus temporalibus præferenda. Sane hæc excusatio frequentissima est: deficit interdum nihilominus: quando scilicet mater est prostituta famæ, vel etiam, quando se deberet solum prode apud prudentem filium, vel apud paucos; & ex alia parte, damnum esset tam grave aliorum filiorum, vel Reipublicæ, ut illa parva infamia ex manifestatione proveniens, superaretur notabiliter à tanto damno.

16. Ex his vides, raro in praxi occurrere casum, in quo adultera suum scelus prode cogatur; favetque Pontifex, dum universaliter dicit, *h adulteram esse ad pœnitentiam admittendam, licet nolit suum crimen marito revelare.*

h Innoc. III. c. Offic. de pœn. & reat.

§. V.

De Conjugatorum peccatis in materia luxurie.

Occasione adulterij, utile fore lectoribus cenfeo, in unum hic veluti fascem ea conligere, in quibus peccare solent conjuges in usu matrimonij; quæ ut ordinatim proponantur, ad tria capita reducantur, ad pollutionem, ad copulam, ad impudicos tactus, tactuque similia.

Pollutio conjugis.

1. Coniux impudicis tactibus se polluens.